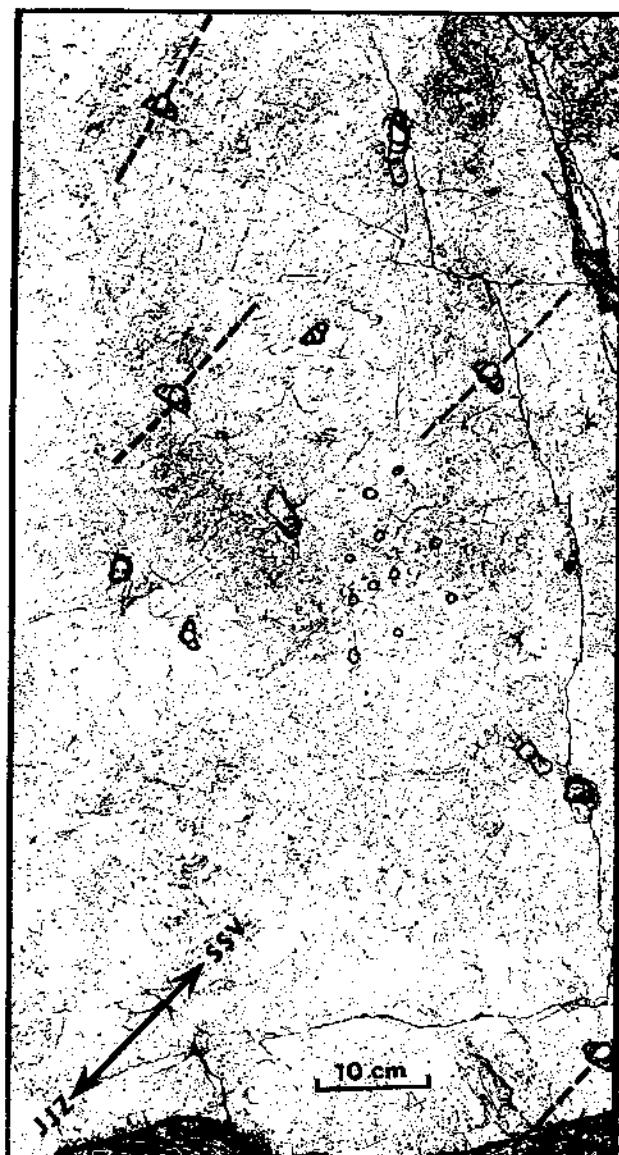

(viz Pek - Mikuláš 1996 a odkazy zde). Tato okolnost by nasvědčovala tomu, že proudění od SSV pokračovalo i po sedimentační události.

Literatura

- Mikuláš, R. (1992): Trace fossils from the Zahořany Formation (Upper Ordovician, Bohemia). – Acta Univ. Carol., Geol., 1990, 3, 307–335. Praha,
– (1997): Distributional patterns of Upper Berounian (Upper Caradocian) benthic shelly fauna communities and ichnoassemblages – 'Loděnice-vineyard'. In: P. Čejchan - J. Hladil (ed.): UNESCO – IGCP Project 335 "Biotic recoveries from mass extinctions", Final Conference Recoveries '97, Field Trip Book, 26–28. Praha.
– (1998): Ordovician of the Barrandian area: Reconstruction of the sedimentary basin, its benthic communities and ichnoassemblages. – J. Czech Geol. Soc., 43, 3, 141–157. Praha.
Pek I. - Mikuláš R. (1996): Úvod do studia fosilních stop. – Práce Čes. geol. Úst. 6, Praha.
Turek, V. (1983): Hydrodynamic conditions and the benthic community of upper Wenlockian calcareous shales in the western part of the Barrandian (Kosov quarry). – Čas. Mineral. Geol., 28, 3, 245–260. Praha.

Obr. 1. Vrstevní plocha prachovce s orientovanými blavovými štíty *D. proaeva*. Podle fotodokumentace kreslil autor

Geologický ústav Akademie věd ČR, Rozvojová 135, 165 00 Praha

Nové poznatky k druhu *Ectillaenius katzeri* (Barrande, 1856) (Trilobita, šárecké souvrství, spodní darriwilian, pražská pánev)

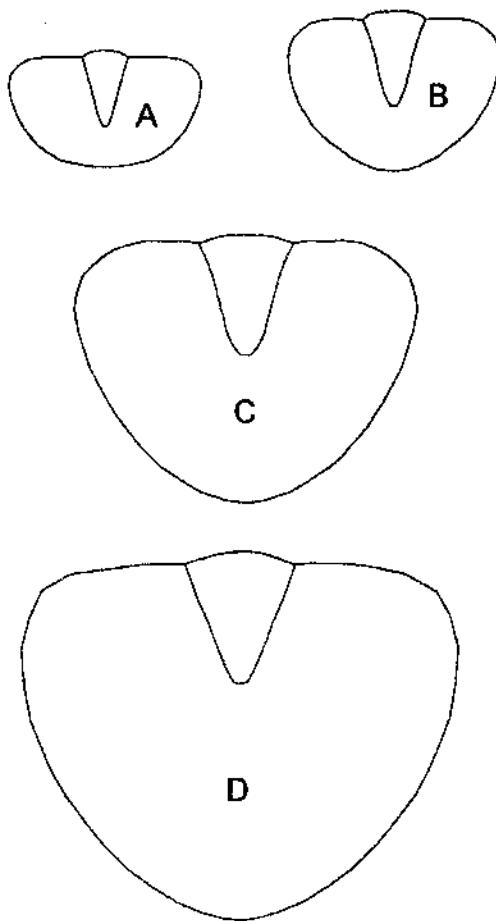
***Ectillaenius katzeri* (Barrande, 1856) – new data (Trilobita, Šárka Formation, lower Darriwilian, Prague Basin)**

JANA SLAVÍČKOVÁ

Trilobita, Ordovician, Prague Basin

Druh *Ectillaenius katzeri* (Barrande, 1856) patří mezi nejhojnější trilobity šáreckého souvrství (spodní darriwilian). Poprvé se o něm zmíňuje Barrande v roce 1856, jeho popis rozšířili např. Holub (1908) a Novák (1918). Poslední, kdo tento druh podrobil důkladné revizi byl Šnajdr (1957).

Výzkum více než 200 jedinců výše uvedeného druhu ukázal vysoký stupeň morfologické variability holaspidních stadií, související se změnou velikosti krunýře. Morfologické změny lze rozdělit do 4 následujících tvarových typů pygidia.

Obr. 1. Typy pygidí druhu *Ectillaenus katzeri* (Barrande, 1856)
Skutečná sagitální délka: A – 3 mm, B – 10 mm, C – 30 mm, D – 41 mm

Typ A – sagitální délka pygidí přibližně 2–5 mm. Později meraspidní stadia s 2–3 neodškrcenými trupovými články a ranně holaspidní stadia. Zadní okraj pygidia je téměř oválného obrysu, tupě zaoblený, šířka pygidia výrazně převažuje nad délkou. Rhachis je dobře vyznačená, dosahující až k duplikatuře.

Typ B – velikost pygidia asi 5–10 mm. Pygidium se prodlužuje, zadní okraj je více parabolický. Osa pygidia

dobře vyznačená, sahající více než do poloviny sag. délky pygidia.

Typ C – průměrná délka pygidia 10–30 mm. Velikost pygidia roste, zadní okraj pygidia ostře parabolický, zašpičatělý. Osa naznačená slaběji, nepřevyšuje 1/2 sag. délky pygidia.

Typ D – pygidium klenuté, dlouhé přibližně 30 a více mm. Jeho zadní okraj je tupě zaoblený, parabolický. Osa pygidia špatně patrná, dosahuje 1/3 sag. délky pygidia.

Se změnou tvaru pygidia dochází i k méně výrazné změně tvaru cephalonu. U mladších holaspidních stadií je hlava klenutá, přední okraj cephalonu tupě zaoblený. Se zvětšující se velikostí těla roste délka cephalonu, obrys předního okraje hlavy se stává více parabolickým a klenutí krunýře se zmenšuje.

Podobný alometrický růst popsali např. Hughes - Chapman (1995) u silurského trilobita *Aulacopleura konincki* (Barrande, 1846), či Hammann (1992) u ordovického illaenidida *Cekovia perplexa perplexa* Hammann, 1992. Podle Hughese - Chapmana (1995) změny v morfologii souvisí s podmínkami vnějšího prostředí.

Tyto výsledky jsou součástí diplomové práce.

Literatura

- Barrande, J. (1856): Fossils de Rokitanz. – Bull. géol. Soc. France, 2, 23, 1–7. Paris.
 Hammann, W. (1992): The Ordovician trilobites from the Iberian Chains in the province of Aragón, Ne-Spain I. The trilobites of the Cystoid Limestone (Ashgill Series). – Beringeria, 6, 1–219. Würzburg.
 Holub, K. (1908): Příspěvek ku poznání fauny pásmá Dd_{1y}. – Rozpr. Čes. Akad. Věd Slovens. Umění, Tř. II, 17, 10, 1–18. Praha.
 Hughes, N. C. - Chapman, R. E. (1995): Growth and variation in the Silurian proetide trilobite *Aulacopleura konincki* and its implications for trilobite paleobiology. – Lethaia, 28, 333–353. Oslo.
 Novák, O. (1918): In J. Perner: Trilobiti pásmá D-d_{1y} z okolí pražského. – Palaeontogr. Bohem., 9, 1–28. Praha.
 Šnajdr, M. (1957): Klasifikace čeledě Illaenidida (Hawle a Corde) v českém starším paleozoiku. – Sbor. Ústř. Úst. geol., Odd. paleont., 23, 1–160. Praha.

Ústav geologie a paleontologie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Albertov 6, 128 43 Praha 2

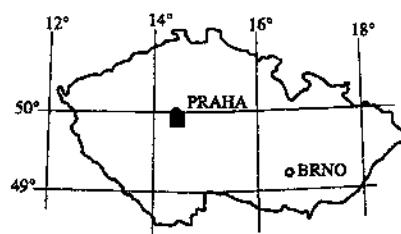
Nálezy foraminifera v cenomanu v Praze-Hloubětíně

Finds of foraminifers in Cenomanian in Praha-Hloubětín

CTIRAD SVITÁK

(12-24 Praha)
Bohemian Massif, Cenomanian, Foraminifera

Studovaný profil patří ke klasickým paleobotanickým lokálitám. Zde odkryté spodní až středně cenomanské sedimenty (Hluštík 1985) byly v minulosti většinou považovány za sladkovodní (např. Röhlich 1958). Novější pak jejich část na základě korelace s profilem na sídlišti Praha-Prosek

(Hluštík 1985) a na základě palynospolečenstev (Pacltová-Pátová 1992) za produkt brackické až marině-brackické se-